

för att utöka lärarinneutbildningen ha icke vid de nu befintliga semina-
rierna kunnat vidtagas eller föreslås. Då nämnda utredning om lärarinne-
utbildningen pågår, har ej heller överstyrelsen ansett motiverat att fram-
lägga förslag, som skulle kunna föregripa utredningen. I innevarande års
petita har överstyrelsen likväl — på grund av Ateneums skolkökssemina-
riums nedläggande — framlagt förslag om ny förläggningssort för sådan
lärarinneutbildning, nämligen till Norrland. Överstyrelsen har förvissat sig
om att detta förslag ligger i linje med vad utredningen kommer att föreslå.

Särskilt under de två sista åren har bristen på lärarinnor varit påtaglig
och i ständig stegring. Särskilt stora svårigheter ha förelegat att erhålla
lärarinnor till landsbygdens fortsättningsskolor, speciellt i Norrland. Här-
om vittna ett flertal folkskoleinspektörer i sina årsberättelser. Inspektören
i Ångermanlands norra inspektionsområde skriver sålunda: »Fortfarande
råder stor brist på skolkökslärarinnor villiga att åtaga sig undervisning i
hushållsgöromål i fortsättningsskola. — — — För fortsättningsskolan är
det ett livsvillkor, att den icke ställes utan lärarkrafter i det viktiga under-
visningsämne det här är fråga om.» Såväl skolköks- som lant-hushållslära-
rinnor äga behörighet att undervisa i denna skolform. Vid ett stort antal
lant-hushållsskolor har det även varit omöjligt anskaffa tillräckligt antal
lärarinnor. Också vid skolor för yrkesundervisning och inom andra skol-
former har bristen på lärarinnor förmärkts; att anskaffa kompetenta
vikarier har ofta varit ogörligt.

Enligt ännu ej offentliggjorda beräkningar inom förut omnämnda ut-
redning rörande organisationen av lärarinneutbildningen på det husliga
området uppgår — med nuvarande utbredning av undervisningen i hus-
hållsgöromål — behovet av årligen utexaminerade lärarinnor till lägst 110
under åren 1947/50. Efter år 1950 kommer detta behov att successivt
stegras, så att det beräknas komma att uppgå till ca 160 år 1960.

Åren 1948 och 1949 kommer på grund av förut omnämnda åtgärder
ungefär det antal lärarinnor, som motiverar dessa års behov, att utbildas.
Då en viss eftersläpning av lärarinneutbildningen föreligger, blir det likväl
under dessa år med största sannolikhet en viss brist på lärarinnor. Under
år 1950 komma, om ej större statsanslag än vad som föreslagits i proposi-
tionen beviljas till denna lärarinneutbildning, endast ca 80 lärarinnor att
utexamineras. Behovet för detta år är som anförts 110.

Den stora brist på lärarinnor, som år 1950 således kan förväntas, kom-
mer utan tvekan att främst drabba landsbygdens skolor, nämligen lant-
hushållsskolorna och fortsättningsskolorna, vilka redan nu ha starkast
känning av lärarinnebristen. Mest kännbar torde bristen bli i Norrland.
Med den stora, många gånger omvittnade arbetsbörda, som landsbygdens
kvinnor ha, är det av synnerlig vikt, att de beredas tillfälle att lära sig
sköta hemarbetet på ett rationellt sätt. Det är därför ytterst beklagansvärt

med den minskning av undervisningen i hushållsgöromål på landsbygden, som kommer att bli en följd av inskränkningen i lärarinneutbildningen.

1947 års riksdag beviljade medel för inrättande av en huslig byrå inom överstyrelsen för yrkesutbildning. Som motivering för denna byrås tillkomst framhölls bland annat, »att den husliga undervisningens omfattning icke tillnärmelsevis motsvarar det praktiska behovet av sådan undervisning.»

Man kan förvänta, att denna husliga byrås verksamhet kommer att medföra en utökning av arbetet i kommunala yrkesskolor med huslig utbildning, vilket ekonomiskt möjliggöres genom att understödet till kommunala skolor för yrkesundervisning är rubricerat som förslagsanslag. En följd härav kommer givetvis att bli, att bristen på lärarinnor blir ännu större än vad som framgår av här nämnda beräkningar.

Vi anse sålunda, att medel bör av riksdagen beviljas till en hushållslärarinneutbildning i överensstämmelse med vad som av skolöverstyrelsen föreslagits.

För att Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala hösten 1948 — i likhet med vad två gånger skett — skall kunna utöka elevantalet i sin lanthushållslärarinnekurs från tidigare 18 till 30 elever erfordras ett statsunderstöd av 7780 kronor (grundbidrag 7000 kronor + 780 kronor för tillfällig löneförbättring åt de vid kursen undervisande lärarinnorna enligt nu gällande bestämmelser). Detta måste anses såsom ett jämförelsevis mycket ringa belopp för ett årsunderstöd till en kurs för utbildning av lärarinnor.

Då bristen på hushållslärarinnor varit särskilt utpräglad i Norrland, anse vi det av utomordentlig betydelse, att en utbildningskurs förlägges dit såsom ersättning för den utbildning, som vårterminen 1948 nedlägges vid Ateneums skolköksseminarium. Den nordligaste utbildningsanstalten för hushållslärarinnor är Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala. Antalet elever i norrlandskursen beräknas till 16. Inträdesfordringar vid undervisning vid kursen böra i stort sett överensstämma med bestämmelserna här om vid de nuvarande seminarierna för utbildning av hushållslärarinnor. Kursen bör knytas till en statlig utbildningsanstalt, lämpligen till ett folk- eller småskoleseminarium, varigenom undervisningen i sådana ämnen som pedagogik och psykologi lätt skulle kunna ordnas. Det synes föreligga goda möjligheter att exempelvis förlägga utbildningen till folkskoleseminariet i Umeå. Även om kursen förlägges till ett seminarium bör den dock ha egen föreståndarinna.

Enligt skolöverstyrelsens beräkningar skulle kostnaderna för kursen under budgetåret 1948/49 belöpa sig till 35000 kronor, häri inberäknat ett belopp av 3000 kronor för stipendier till eleverna. Såsom en jämförelse vilja vi påpeka, att 1947 års riksdag beviljade ett belopp av 34000 kronor till en ettårig kurs för utbildning av barnavårdslärarinnor. I denna summa har även inräknats ett stipendiebelopp av 3000 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att
dels bevilja ett bidrag av 7780 kronor till Fackskolan för
huslig ekonomi i Uppsala för dubblering av lantushålls-
lärarinnekursen,

dels anvisa 35000 kronor till en kurs i Norrland för ut-
bildning av lärarinnor i hushållsgöromål.

Stockholm den 20 januari 1948.

Ingrid Osvald.

Ivar Persson.

Emil Näsström.

P. G. Lundgren.